

روایی و اعتبار پرسشنامه مشکلات بین فردی (IIP-32)

تاریخ دریافت: ۹۲/۳/۲۵

تاریخ پذیرش: ۹۲/۹/۹

نجمه فتح*، پرویز آزاد فلاح**، سید کاظم رسول زاده طباطبایی***، چنگیز رحیمی****

چکیده

مقدمه: مشکلات بین فردی مشکلاتی هستند که در رابطه با دیگران ایجاد می‌شوند. هر چه در حیطه روابط بین فردی مشکلات بیشتری تجربه کنیم، شانس زندگی بهتر، رضایت و سلامتی را از دست خواهیم داد. در این راستا پرسشنامه مشکلات بین فردی به منظور ارزیابی این دسته از مشکلات طرح ریزی شده است.

روش: هدف از مطالعه حاضر، بررسی روایی و اعتبار پرسشنامه مشکلات بین فردی-۳۳ سؤالی است. این مقیاس به منظور بررسی مشکلات بین فردی افراد بزرگسال طراحی شده است. حیطه اصلی مشکلات شامل مردم آمیزی، جرأت ورزی، پرخاشگری، حمایت‌گری، مشارکت، در نظر گرفتن دیگران، گشودگی و وابستگی می‌باشد. نمونه مورد بررسی در این پژوهش ۳۸۴ نفر از دانشجویان دختر دانشگاه شیراز بودند که به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. پس از تکمیل این مقیاس توسط گروه نمونه، محتوای مقیاس بر اساس تحلیل عاملی اکتشافی به روش مؤلفه‌های اصلی مورد تحلیل عاملی قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج این تحلیل منجر به استخراج ۶ عامل صراحت و مردم آمیزی، گشودگی، در نظر گرفتن دیگران، پرخاشگری، حمایت‌گری و مشارکت و وابستگی شد. رابطه مثبت و معنادار بین مشکلات بین فردی و آلکسی تیمیا بیانگر روایی همگرایی پرسشنامه مشکلات بین فردی است. همسانی درونی به روش آلفای کرونباخ و ضریب اعتبار به شیوه تنصیف نیز حاکی از اعتبار مطلوب این مقیاس بود. **نتیجه‌گیری:** از آنجایی که عوامل مؤثر بر روابط بین فردی ریشه در فرهنگ و محیط دارد، یافته‌های به دست آمده با ساختار فرهنگی و ویژگی‌های شخصیتی موجود در این ساختار به ویژه در جامعه زنان ایرانی مطابقت دارد.

واژه‌های کلیدی: صراحت و مردم آمیزی، گشودگی، در نظر گرفتن دیگران، پرخاشگری، حمایت‌گری و مشارکت، وابستگی

najmefath@gmail.com

* دانشجوی دکتری روان‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

azadfallahparviz@gmail.com

** نویسنده مسئول: دانشیار، گروه روان‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

rasool1340@yahoo.com

*** دانشیار، گروه روان‌شناسی دانشگاه تربیت مدرس، تهران، ایران

crahimi@hotmail.com

**** دانشیار، گروه روان‌شناسی دانشگاه شیراز، شیراز، ایران

مقدمه

در میان پیچیدگی‌های زندگی قرن ۲۱، استرس‌های رو به افزایش و مشکلات زیادی که افراد با آن دست و پنجه نرم می‌کنند، چگونگی ارتباطات، شبکه حمایت اجتماعی و مهارت‌های بین فردی به طور خاص‌تری، موفقیت و بهزیستی انسان‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهند؛ در نتیجه برخورداری از یک شبکه حمایت اجتماعی، حاکی از هوشمندی بشر امروزی است. از سوی دیگر، هر چه در حیطه روابط بین فردی، مشکلات بیشتری داشته باشیم و مهارت‌هایمان برای مقابله با این مسائل کمتر باشد، شانس زندگی بهتر و رضایت و سلامتی را از دست خواهیم داد. در تعدادی از نظریه‌ها، روابط بین فردی هم می‌تواند زمینه ساز بروز مشکل باشد و هم به عنوان پیامد مشکلات روانی و جسمانی، زندگی فرد را تحت تأثیر قرار دهد؛ به طور مثال در نظریه روان تحلیل‌گری کلاسیک، با وجود تأکید فروید (۱۹۳۸) بر اهمیت تعارض‌های درون روانی در شکل‌گیری مشکلات، می‌بینیم که ویژگی‌های هر یک از مراحل تحول و تعارض‌های مرتبط با آن در اثر ارتباط فرد با والدین شکل می‌گیرد [۱]. فروم (۱۹۴۷) اعتقاد دارد که ما برای یافتن معنا در زندگی باید از احساس انزوا بگریزیم و احساس تعلق و وابستگی را پرورش دهیم. وی بی‌همتایی را ناشی از تعامل بین مردم و جامعه آنها می‌داند [۱]. نظریه پردازان انسان‌گرا همچون راجرز (۱۹۵۱) معتقدند که نیاز به توجه مثبت شامل پذیرش، محبت و تأیید شدن از جانب دیگران، مخصوصاً مادر در دوران کودکی است و رفتار کودک توسط مقدار عشق و محبتی شکل می‌گیرد که به او داده می‌شود [۱]. نظریه دلبستگی بالبی^۱ (۱۹۸۸) مبتنی بر این اساس است که انسان‌ها دارای یک کشاننده‌ی غریزی برای دلبستگی با فرد دیگر (به منظور شکل دادن و تداوم روابط معناداری که در آن مورد مراقبت واقع شوند و مراقبت بکنند) هستند. در واقع آنها از این طریق، نزدیکی هیجانی را جستجو می‌کنند. بر اساس این فرآیند، نیاز به ارتباطات بین فردی، امری ذاتی^۲ است و افرادی که قادر به دریافت مؤثر مراقبت فیزیکی و روانی مورد نیاز نیستند، رنج خواهند کشید. هنگام مواجهه با استرس و بحران، اگر فرد حمایت

بین فردی کافی نداشته باشد، توانایی کمی برای رو به رو شدن با بحران دارد و این افراد مستعد پدیدآیی نشانه‌ها هستند [۲]. نظریه پردازان روابط موضوعی اصل سازمان دهنده زندگی افراد را روابط میان فرد و دیگران می‌دانند. در این دیدگاه، روابط موضوعی تحت تأثیر روابط بین فردی اولیه قرار دارد و بر روابط میان فردی بعدی هم عمیقاً تأثیر می‌گذارد [۱]. صرف نظر از دستاوردهای ویژه‌ای که هر یک از نظریه پردازان این حوزه به میان آورده‌اند، می‌توان به این مفهوم مشترک در گستره نظریه‌های این قلمرو اشاره نمود که روابط موضوعی در دوران کودکی نقش قابل توجهی در تحول شخصیت ایفا می‌نماید [۱]. آنچه در قالب این تعاملات مهم و تأثیرگذار تحقق می‌یابد، در گستره ارتباط‌های بعدی و در مقاطع دیگر تحول نیز تکرار می‌گردد [۳]. در حقیقت، روابط اولیه کودک-مادر و تجسمات درونی که کودک از آن روابط دارد، تعیین‌کننده نوع نگرش کودک نسبت به دنیایی است که با آن رو به رو خواهد شد و بر کلیه ارتباطات وی تأثیر می‌گذارد. کمبود مهارت‌های بین فردی و مشکلات و تعارضات موجود در این حیطه در انواع بیماری‌های روانی به چشم می‌خورد؛ به طور مثال در افسردگی مسائلی همچون کمبود حمایت اجتماعی، مهارت‌های اجتماعی کم و تعارض‌های بین فردی (همچون تضاد نقش‌ها، تعارض نقش‌ها و فقدان) دیده می‌شود. در حقیقت تا زمانی که از انسان صحبت می‌کنیم، همواره باید از روابط بین انسان‌ها و مشکلات همراه با آن نیز سخن به میان آوریم. برقرار کردن روابط، جزئی جدا نشدنی از ذات انسان می‌باشد. از این رو شناسایی عوامل مؤثر بر ارتباطات بین فردی و ایجاد مجموعه‌ای قابل اعتماد به منظور بررسی و سنجش مشکلات بین فردی و در نهایت استفاده از اطلاعات به دست آمده در راستای مداخله‌ای مبتنی و معطوف به این دسته از مشکلات همواره حائز اهمیت بوده است. در طول سال‌های متممادی محققین و متخصصان بالینی به منظور بررسی این حیطه از مشکلات بین فردی، همچون مشکل در مردم آمیزی^۳، جرأت‌ورزی^۴، حمایت‌گری^۵ و پرخاشگری^۶ کمتر

3- Hard to be sociable

4- Assertiveness

5- To be supportive

6- To be aggressive

1- Bowlby

2- Intrinsic

در حالی که بررسی مجدد آنها در جهت ایجاد فرم ۳۲ سؤالی در سال ۱۹۹۶ منجر به ایجاد پرسشنامه‌ای با ۸ زیر مقیاس شد که هر کدام شامل چهار گویه است. این زیر مقیاس‌ها شامل مردم آمیزی، جرأت‌ورزی، مشارکت با دیگران، حمایت از دیگران، پرخاشگری، وابستگی، در نظر گرفتن دیگران و گشودگی در روابط می‌باشد [۶]. این پرسشنامه در جمعیت‌های مختلف از جمله افراد بیمار و بهنجار قابل استفاده است. همچنین روایی و اعتبار آن مناسب گزارش شده است [۴]. ضریب آلفای کرونباخ برای فرم ۳۲ سؤالی در دامنه ۰/۷ تا ۰/۸ می‌باشد [۶]. به منظور بررسی حساسیت این فرم نسبت به تغییر "اندازه اثر"^۸ فرم ۳۲ سؤالی با فرم ۱۲۷ سؤالی قابل مقایسه می‌باشد [۶]. مطالعات زیادی به بررسی روایی و اعتبار این پرسشنامه پرداخته‌اند که حکایت از روا و معتبر بودن این پرسشنامه دارند [۴، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰]. در ایران نیز بررسی بشارت [۱۱]، روی دو فرم ۱۲۷ سؤالی و ۶۰ سؤالی حاکی از اعتبار و روایی کافی بود. اما در عین حال بنا به اظهار بارخام و همکاران (۱۹۹۶)، ساورنین^۹ و همکاران (۱۹۹۵) و گود و همکاران (۲۰۰۰) بحث در مورد مناسب‌ترین ساختار عاملی مقیاس هنوز ادامه دارد [۱۲]. از سوی دیگر در تعدادی از مطالعات عامل‌های به دست آمده مطابق با نسخه‌های اصلی مقیاس نبوده‌اند [۷، ۱۰، ۱۲]. به طور کلی باید گفت نیاز به فرمی کوتاه با زمان کمتر هم در اجرا و هم در نمره گذاری که دامنه‌ای از مشکلات بین فردی را بسنجد و تا حد قابل اعتمادی روا و معتبر و نیز حساس به تغییر باشد، بسیار سودمند است. فرم ۳۲ سؤالی پرسشنامه مشکلات بین فردی هم در مورد بیماران و هم افراد بهنجار در جمعیت عمومی قابل استفاده می‌باشد و به خوبی بین آنها تمایز قائل می‌شود [۶]. بنابراین به عنوان ابزاری سودمند جهت سنجش مشکلات بین فردی در زمانی کوتاه‌تر نسبت به فرم ۱۲۷ سؤالی توصیه می‌شود. نیاز به وجود فرمی کوتاه و قابل اعتماد جهت سنجش این حیطه از مشکلات به دلیل تعداد کمتر سؤالات و سهولت اجرای آن در حوزه‌های پژوهشی و بالینی ضرورت این پژوهش را توجیه می‌کند. این پرسشنامه برای اولین بار در ایران ترجمه و

در ارتباط با دیگران، گشودگی در روابط^۱ و امثال اینها از مقیاس‌ها و پرسشنامه‌های مختلفی بهره برده‌اند؛ اما مجموعه قابل اعتمادی که به طور کلی حیطه مشکلات بین فردی را در گستره‌ای وسیع مورد بررسی قرار دهد، شامل پژوهش هرویتز^۲ و همکاران در دانشگاه استنفورد بود [۴]. گویه‌های این پرسشنامه بر اساس مصاحبه‌های بالینی انجام شده توسط چهار روان‌شناس بالینی از یک نمونه بزرگ و شناسایی مشکلات بین فردی گزارش شده توسط آنها به دست آمد [۵]. نتایج پژوهش این محققان منجر به ایجاد پرسشنامه مشکلات بین فردی^۳ (IIP) شد [۵]، که از آن زمان تاکنون توسط محققین و متخصصان بالینی با اشتیاق فراوان مورد استفاده قرار گرفته است [۴]. این پرسشنامه اولین بار توسط هرویتز تحت عنوان پرسشنامه مشکلات بین فردی - ۱۲۷ سؤالی ارائه شد [۵]. مقیاس‌های این پرسشنامه شامل مشکلات افراد در زمینه جرأت‌ورزی، مردم آمیزی، اطاعت‌پذیری^۴، صمیمیت^۵، مسئولیت‌پذیری^۶ و مهارگری^۷ می‌باشد. گویه‌های این مقیاس به دو دسته کلی تقسیم می‌شوند. بعضی از آنها با عبارت "انجام دادن آن کار برایم دشوار است" (پیوستن به گروه‌ها برایم دشوار است) و بعضی دیگر با عبارت "آن کار را خیلی زیاد انجام می‌دهم" (خیلی به دیگران وابسته هستم) مطرح می‌شود. از زمان انتشار فرم اصلی این مقیاس، تعدادی فرم کوتاه از آن ارائه شده است. نیاز به وجود فرم‌های کوتاه‌تر هم در کارهای بالینی و هم در جهت رسیدن به اهداف پژوهشی قابل مشاهده است [۶]. از جمله فرم‌های کوتاه که توسط بارخام و همکاران [۶] بر اساس رویکرد تحلیل عوامل از فرم اصلی ۱۲۷ سؤالی برگرفته شد، فرم ۳۲ سؤالی این پرسشنامه می‌باشد [۴]. یکی از اهداف ایجاد این فرم، افزایش استفاده بالقوه از آن در مجموعه‌های بالینی است [۶]. در اولین مطالعه بارخام و همکاران که در سال ۱۹۹۴ صورت گرفت، پس از تحلیل عاملی اکتشافی این پرسشنامه، ۶ عامل به دست آمد [۶].

- 1- To be open
- 2- Horowitz
- 3- Inventory of Interpersonal Problems
- 4- Submissiveness
- 5- Intimacy
- 6- Responsibility
- 7- Controlling

8- Size effect

9- Savournin

اجرا شد. بنابراین لازم بود که سؤالات مقیاس با فرهنگ ایرانی تطبیق داده شود. از این رو هدف پژوهش حاضر بررسی روایی و اعتبار فرم فارسی پرسشنامه مشکلات بین فردی - ۳۲ سؤالی در جمعیت دانشجویان ایرانی می‌باشد.

روش

طرح پژوهش: نمونه آماری پژوهش حاضر شامل ۳۸۴ نفر از دانشجویان دختر دانشگاه شیراز می‌باشد که در سال تحصیلی ۹۰-۹۱ مشغول به تحصیل در این دانشگاه بودند. این افراد بر اساس نمونه در دسترس انتخاب شدند. همچنین شرکت کنندگان با در نظر گرفتن عدم وجود سابقه اختلال روان‌پزشکی، وابستگی به مواد و یا نقص جسمانی پذیرفته شدند. کلیه افراد دانشجوی مقطع کارشناسی بودند که در محدوده سنی ۱۸ تا ۲۵ سال قرار داشتند. میانگین سنی آنها ۲۰/۲۲ ($SD=1/44$) می‌باشد. از آنجایی که این پرسشنامه برای اولین بار در ایران ترجمه و اجرا می‌شد، لازم بود که سؤالات پرسشنامه با فرهنگ ایرانی تطبیق داده شود. در ابتدا به منظور آماده سازی نسخه فارسی پرسشنامه مشکلات بین فردی فرم ۳۲ سؤالی [۶] متن اصلی پرسشنامه توسط یک متخصص زبان انگلیسی، یک نفر از اساتید روان‌شناسی و یک نفر از دانشجویان دکتری روان‌شناسی از زبان انگلیسی به فارسی ترجمه شد. سپس دو نفر از متخصصان روان‌شناسی و زبان انگلیسی پس از بررسی سه فرم ترجمه، بر ترجمه نهایی توافق کردند. در مرحله بعد محتوای گویه‌ها توسط چهار نفر از اساتید روان‌شناسی مورد بررسی قرار گرفت و تغییرات لازم در مواردی که به نظر می‌رسید به لحاظ محتوایی مورد توافق متخصصان نیست، صورت گرفت. سپس پرسشنامه در بین یک نمونه ۲۰ نفری اجرا شد. برخی از گویه‌ها از لحاظ مفهومی تغییر داده شدند. در نهایت دو تن از اساتید روان‌شناسی و دو نفر از دانشجویان دکتری روان‌شناسی، روایی صوری این پرسشنامه را تأیید کردند و سرانجام فرم نهایی مقیاس تهیه و در گروه آزمودنی‌ها اجرا شد.

ابزار

۱- پرسشنامه مشکلات بین فردی ۳۲ سؤالی (IIP-32): فرم ۳۲ سؤالی مقیاس مشکلات بین فردی، یک ابزار خودگزارش دهی است که گویه‌های آن در رابطه با مشکلاتی است که افراد به طور معمول در روابط بین فردی تجربه می‌کنند. این فرم توسط بارخام و همکاران [۶] به عنوان یک نسخه کوتاه از فرم اصلی (فرم ۱۲۷ سؤالی [۵]) به منظور استفاده از این ابزار در خدمات بالینی طراحی شد. این فرم بر اساس تحلیل عاملی اکتشافی^۱ از فرم ۱۲۷ سؤالی و با در نظر گرفتن چهار گویه‌ای که بیشترین بار عاملی را در هر ریز مقیاس دارند، به دست آمد. این مقیاس دارای ۸ زیر مقیاس می‌باشد: مردم آمیزی، جرأت ورزی، مشارکت با دیگران، حمایت از دیگران، پرخاشگری، گشودگی، در نظر گرفتن دیگران و وابستگی به دیگران.

اجرا شد. بنابراین لازم بود که سؤالات مقیاس با فرهنگ ایرانی تطبیق داده شود. از این رو هدف پژوهش حاضر بررسی روایی و اعتبار فرم فارسی پرسشنامه مشکلات بین فردی - ۳۲ سؤالی در جمعیت دانشجویان ایرانی می‌باشد.

روش

طرح پژوهش: نمونه آماری پژوهش حاضر شامل ۳۸۴ نفر از دانشجویان دختر دانشگاه شیراز می‌باشد که در سال تحصیلی ۹۰-۹۱ مشغول به تحصیل در این دانشگاه بودند. این افراد بر اساس نمونه در دسترس انتخاب شدند. همچنین شرکت کنندگان با در نظر گرفتن عدم وجود سابقه اختلال روان‌پزشکی، وابستگی به مواد و یا نقص جسمانی پذیرفته شدند. کلیه افراد دانشجوی مقطع کارشناسی بودند که در محدوده سنی ۱۸ تا ۲۵ سال قرار داشتند. میانگین سنی آنها ۲۰/۲۲ (انحراف استاندارد=۱/۴۴) می‌باشد. از آنجایی که این پرسشنامه برای اولین بار در ایران ترجمه و اجرا می‌شد، لازم بود که سؤالات پرسشنامه با فرهنگ ایرانی تطبیق داده شود. در ابتدا به منظور آماده سازی نسخه فارسی پرسشنامه مشکلات بین فردی فرم ۳۲ سؤالی [۶] متن اصلی پرسشنامه توسط یک متخصص زبان انگلیسی، یک نفر از اساتید روان‌شناسی و یک نفر از دانشجویان دکتری روان‌شناسی از زبان انگلیسی به فارسی ترجمه شد. سپس دو نفر از متخصصان روان‌شناسی و زبان انگلیسی پس از بررسی سه فرم ترجمه، بر ترجمه نهایی توافق کردند. در مرحله بعد محتوای گویه‌ها توسط چهار نفر از اساتید روان‌شناسی مورد بررسی قرار گرفت و تغییرات لازم در مواردی که به نظر می‌رسید به لحاظ محتوایی مورد توافق متخصصان نیست، صورت گرفت. سپس پرسشنامه در بین یک نمونه ۲۰ نفری اجرا شد. برخی از گویه‌ها از لحاظ مفهومی تغییر داده شدند. در نهایت دو تن از اساتید روان‌شناسی و دو نفر از دانشجویان دکتری روان‌شناسی، روایی صوری این پرسشنامه را تأیید کردند و سرانجام فرم نهایی مقیاس تهیه و در گروه شرکت کنندگان اجرا شد.

آزمودنی‌ها: نمونه آماری پژوهش حاضر شامل ۳۸۴ نفر از دانشجویان دختر دانشگاه شیراز می‌باشد که در سال تحصیلی ۹۰-۹۱ مشغول به تحصیل در این دانشگاه بودند. این افراد بر اساس روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. همچنین شرکت کنندگان با در نظر گرفتن عدم وجود

جمعیت مورد اشاره و با استناد به جدول کرجسی- مورگان [۲۱]، تعداد ۳۸۴ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. گزینش این افراد بر اساس نمونه گیری در دسترس از دانشجویان این دانشگاه انجام شد. سپس پرسشنامه مشکلات بین فردی، مقیاس آلکسی تیمیا تورنتو توسط پژوهشگر توزیع و جمع آوری گردید. قبل از اجرای پرسشنامه از افراد خواسته می شد در صورت سابقه اختلال روان پزشکی قبلی و یا وابستگی به دارو، این مسأله را گزارش دهند. در مورد مشکلات جسمی، مواردی همچون مشکلات شنوایی، بینایی، معلولیت جسمانی که آشکارا می توانند روابط بین فردی افراد را تحت تأثیر قرار دهند، مد نظر بود. به منظور غربال کردن این موارد، از افراد خواسته می شد که این دسته از مشکلات را گزارش کنند و مواردی نیز که به لحاظ ظاهری توسط پژوهشگر قابل تشخیص بود، از تحلیل کنار گذاشته می شدند. همچنین، شرکت کنندگان از بین دانشجویان مقطع کارشناسی که در محدوده سنی ۱۸ تا ۲۵ سال بودند، انتخاب گردیدند. یافته های به دست آمده توسط نرم افزار SPSS مورد تحلیل قرار گرفت.

یافته ها

در این بخش ابتدا یافته های مربوط به روایی مقیاس و سپس پایایی آن ارائه می شود. به منظور بررسی روایی پرسشنامه مشکلات بین فردی-۳۲ سؤالی از روش های روایی سازه (با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی با چرخش متمایل) و روایی همگرا (همبستگی با مقیاس الکسی تیمیا تورنتو-۲۰ سؤالی) استفاده شد.

روایی سازه: به منظور بررسی روایی سازه پرسشنامه مذکور، از تحلیل عاملی اکتشافی به روش مؤلفه های اصلی^۷ استفاده شد. هدف از این نوع تحلیل، تعیین ساختار عاملی موجود در داده ها می باشد. نتایج اولیه با توجه به نسبت KMO^۸ برای ماتریس همبستگی مورد تحلیل که بیانگر کفایت نمونه گیری محتوای ماتریس همبستگی اطلاعات می باشد، ۰/۸۵ است. همچنین ضریب آزمون بارتلت^۹ که نشانگر میزان معناداری ماتریس همبستگی اطلاعات و به منظور آزمون فرض صفر (عدم معناداری اطلاعات ماتریس

این گویه ها بر روی یک مقیاس لیکرت ۵ درجه ای از صفر (به هیچ وجه) تا ۵ (به شدت) نمره گذاری می شوند. فرم تهیه شده توسط بارخام و همکاران [۶] دارای روایی و اعتبار بالایی می باشد. کلیه گویه های این مقیاس به دو دسته کلی تقسیم می شوند. بعضی از آنها با عبارت "انجام دادن آن کار برایم دشوار است" (پیوستن به گروه ها برایم دشوار است) و بعضی دیگر با عبارت "آن کار را خیلی زیاد انجام می دهم" (خیلی به دیگران وابسته هستم) مطرح می شود [۶].

۲- مقیاس آلکسی تیمیا تورنتو^۱ (TAS-20): این مقیاس در سال ۱۹۹۴ توسط بگبای^۲ و همکاران به منظور اندازه گیری ویژگی های مرتبط با آلکسی تیمیا ساخته شد. این مقیاس، یک مقیاس خود گزارشی است و شامل ۲۰ ماده می باشد. هر ماده در یک مقیاس لیکرت ۴ درجه ای نمره گذاری می شود. نمرات بالاتر نشان دهنده حضور بیشتر ویژگی های آلکسی تیمیا است. در کل، این مقیاس شامل سه خرده مقیاس می شود: دشواری در تشخیص احساسات (DIF)^۳، دشواری در توصیف احساسات (DDF)^۴، تفکر معطوف به بیرون (EOT)^۵ [۱۳]. ویژگی های روان سنجی این مقیاس کاملاً تأیید شده و روایی و اعتبار آن در جمعیت های مختلف به دست آمده است [۱۴]. همسانی درونی این مقیاس در فرم فارسی ۰/۸۵ گزارش شده است [۱۵]. هر چه افراد در زمینه تشخیص، تمایز، ابراز احساسات توانمندی کمتری داشته باشند، در رابطه با دیگران نیز مشکلات بیشتری را تجربه خواهند کرد. در تعداد زیادی از مطالعات رابطه بین آلکسی تیمیا و مشکلات بین فردی تأیید شده است [۱۳، ۱۴، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰]. از این رو همبستگی پرسشنامه مشکلات بین فردی با مقیاس آلکسی تیمیا تورنتو (مقیاس های مشابه) به منظور بررسی روایی همگرا استفاده شد.

روند اجرای پژوهش: همان طور که گفته شد، از میان دانشجویان دختر دانشگاه شیراز در سال تحصیلی ۹۱-۹۰ که تعداد تقریبی آنها ۱۰۰۰۰ نفر می باشد، با توجه به حجم

1- Toronto alexithymia scale

2- Bagby

3- Difficulty identifying feelings

4- Difficulty describing feelings

5- Externally oriented thinking

6- Construct validity

7- Principle Component

8- Kaiser-Meyer-Olkin

9- Bartlett

فردی، تحلیل عوامل داده‌ها به شیوه چرخش متمایل انجام شد. جدول ۱ حاوی ضرایب همبستگی عوامل موجود در این مقیاس با یکدیگر و با نمره کل مقیاس می‌باشد.

همبستگی) مورد استفاده قرار می‌گیرد، برابر با $3800/5$ بود ($P < 0/0001$). بنابراین می‌توان نسبت به مناسب بودن داده‌ها برای تحلیل عاملی اطمینان حاصل کرد. به دلیل همبستگی بین عوامل (زیر مقیاس‌های) مشکلات بین

جدول ۱) ماتریس همبستگی عوامل موجود با یکدیگر و با نمره کل

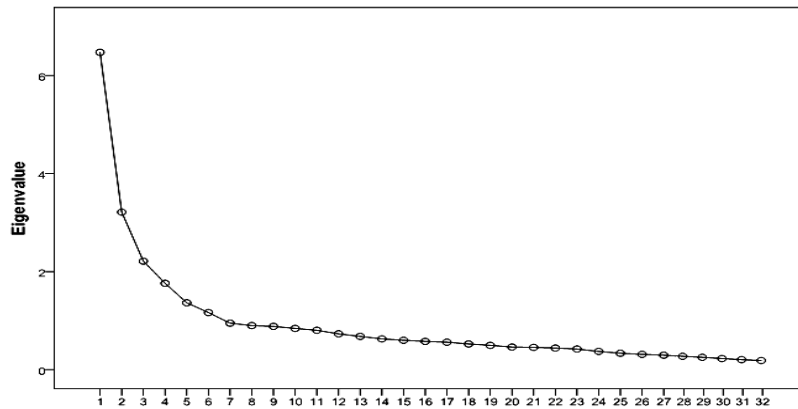
متغیرها	نمره کل	وابستگی	حمایت‌گری و مشارکت	پرخاشگری	در نظر گرفتن دیگران	گشودگی	صراحت و مردم‌آمیزی
صراحت و مردم‌آمیزی	$0/81^{**}$	$0/41^{**}$	$0/55^{**}$	$0/381^{**}$	$-0/03$	$0/15^{**}$	۱
گشودگی	$0/30^{**}$	$0/18^{**}$	$0/29^{**}$	$0/10$	$-0/03$	۱	
در نظر گرفتن دیگران	$0/16^{**}$	$0/17^{**}$	$0/20^{**}$	$-0/02$	۱		
پرخاشگری	$0/59^{**}$	$0/45^{**}$	$0/28^{**}$	۱			
حمایت‌گری و مشارکت	$0/71^{**}$	$0/22^{**}$	۱				
وابستگی	$0/60^{**}$	۱					

** $P < 0/01$

۶ و ۱۹ و ۳۱ به دلیل بار عاملی ضعیف و قرار گرفتن همزمان بر روی بیش از یک عامل (با بارهای عاملی نزدیک به هم) از فهرست گویه‌های پرسشنامه حذف شدند. سه گویه حذف شده عبارتند از: ۶ پرخاشگری با دیگران حتی اگر موقعیت آن را ایجاب کند، برایم دشوار است. ۱۹. اینکه با کسی در ارتباط باشم ولی در گیر احساسات نشوم، برایم دشوار است. ۳۱. نسبت به دیگران خیلی غبطه می‌خورم و حسادت می‌ورزم. در مرحله بعد، هفت گویه‌ای که تحت عنوان عامل صراحت و مردم‌آمیزی نام‌گذاری شدند، مواردی بودند که در اصل تعیین‌کننده عوامل مردم‌آمیزی و جرأت‌ورزی به طور مجزا بودند. در پژوهش حاضر این گویه‌ها روی یک عامل بار آوردند و عنوان عامل صراحت و مردم‌آمیزی به آنها داده شد. همچنین گویه‌هایی که در اصل تعیین‌کننده عامل حمایت‌گری و مشارکت به طور مجزا بودند نیز بر روی یک عامل قرار می‌گرفتند. از این رو عامل دوم با استناد به عناوین اصلی، پس از ادغام شدن به عنوان عامل حمایت‌گری و مشارکت مطرح شد. چهار عامل دیگر (گشودگی، در نظر گرفتن دیگران، پرخاشگری و وابستگی) همانند نسخه اصلی فرم ۳۲ سؤالی [۶] تکرار شدند. جدول ۳ بیانگر نتایج تحلیل عاملی "پرسشنامه مشکلات بین فردی-۳۲ سؤالی" می‌باشد.

برای تحلیل عاملی در پژوهش حاضر مقادیر ویژه بالاتر از ۱ در نظر گرفته شد. پس از آن با توجه به نمودار اسکری و درصد واریانس محاسبه شده توسط عوامل، ۶ عامل استخراج شد (به نمودار ۱ مراجعه شود). ارزش ویژه مرتبط با ۶ عامل صراحت^۱ و مردم‌آمیزی، گشودگی، در نظر گرفتن دیگران^۲، پرخاشگری، حمایت‌گری و مشارکت^۳ و وابستگی به ترتیب برابر با $6/43$ ، $3/11$ ، $2/21$ ، $1/77$ ، $1/43$ ، $1/16$ بود که در کل $55/4$ واریانس مقیاس را مورد ارزیابی قرار می‌دهند. درصد واریانس تبیین شده توسط هر یک از عوامل نیز به ترتیب $22/05$ ، $10/72$ ، $7/63$ ، $6/11$ و $4/93$ به دست آمد. جدول ۲ میانگین و انحراف معیار مربوط به هر عامل را نشان می‌دهد. سپس به بررسی ماتریس ساختاری و تعیین محتوای عوامل (گویه‌هایی که در هر یک از عوامل قرار می‌گرفتند) پرداخته شد. لازم به ذکر است که در این مطالعه، هر گویه در صورتی زیر مجموعه یک عامل قرار می‌گرفت که دارای بار عاملی بیشتر از $0/4$ باشد و روی چندین عامل بار عاملی یکسان نداشته باشد. از این رو در فرایند تحلیل عوامل از ۳۲ گویه اولیه، گویه‌های

- 1- Assertiveness
- 2- Caring
- 3- Involvement

نمودار (۱) نمودار اسکری مقادیر ویژه برای تعیین عوامل پرسشنامه مشکلات بین فردی-۳۲ سؤالی

جدول (۲) میانگین و انحراف معیار عوامل پرسشنامه مشکلات بین فردی-۳۲ سؤالی

عامل	صراحت و مردم آمیزی	گشودگی	در نظر گرفتن دیگران	پرخاشگری	حمایت گری و مشارکت	وابستگی
میانگین	۷/۷۵	۸/۰۲	۹/۳۷	۵/۳۵	۸/۷۶	۶/۱۶
انحراف معیار	۵/۲۰	۳/۱۶	۲/۷۳	۳/۷۱	۴/۷۲	۲/۷۰

شد. جهت سنجش میزان همسانی درونی از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ برای عوامل صراحت و مردم آمیزی، گشودگی، در نظر گرفتن دیگران، پرخاشگری، حمایت گری و مشارکت و وابستگی به ترتیب برابر با ۰/۸۳، ۰/۶۳، ۰/۶۰، ۰/۸۳، ۰/۷۱، ۰/۶۳ و برای نمره کل مقیاس ۰/۸۲ به دست آمد. ضرایب ذکر شده نشان دهنده همسانی درونی رضایت بخش مقیاس مشکلات بین فردی می باشد. ضریب تنصیف نیز برای عوامل صراحت و مردم آمیزی، گشودگی، در نظر گرفتن دیگران، پرخاشگری، حمایت گری و مشارکت و وابستگی به ترتیب برابر با ۰/۸۰، ۰/۷۰، ۰/۶۱، ۰/۸۸، ۰/۷۷، ۰/۶۱ و برای کل این مقیاس ۰/۸۳ ($n=384$) به دست آمد. در کل نتایج حاکی از اعتبار مطلوب مقیاس مشکلات بین فردی در این پژوهش می باشد.

روایی همگرا: در این پژوهش به منظور بررسی روایی همگرا از همبستگی عامل های این پرسشنامه و نمره آکسی تیمیا استفاده شد (جدول ۴). چنانچه در جدول ۴ مشاهده می شود، بین نمره کلی مشکلات بین فردی و آکسی تیمیا همبستگی مثبت و معناداری ($p < 0.01$) وجود دارد. همبستگی بین سازه آکسی تیمیا با عوامل صراحت و مردم آمیزی، در نظر گرفتن دیگران، پرخاشگری، حمایت گری و مشارکت و وابستگی، مثبت و معنادار ($p < 0.01$) می باشد. از سوی دیگر، رابطه بین آکسی تیمیا و عامل گشودگی معنادار به دست نیامد. وجود رابطه مثبت و معنادار بین مشکلات بین فردی و نمره آکسی تیمیا بیانگر روایی همگرایی پرسشنامه مشکلات بین فردی است.

اعتبار: به منظور بررسی اعتبار پرسشنامه مشکلات بین فردی از دو روش همسانی درونی و تنصیف بهره گرفته

جدول ۳) نتایج تحلیل عاملی پرسشنامه مشکلات بین فردی-۳۲ سوالی

ارزش ویژه	بار عاملی	گویه‌هایی که در هر عامل جای می‌گیرد
۶/۴	۰/۶۸ ۰/۷۶ ۰/۶۱ ۰/۷۳ ۰/۷۵ ۰/۵۶ ۰/۶۷	صراحت و مردم‌آمیزی ۱. پیوستن به گروه‌ها برایم دشوار است. ۲. به راحتی نمی‌توانم در برابر دیگران برخورد قاطعی داشته باشم. ۳. دوست شدن با دیگران برایم دشوار است. ۴. مخالفت با دیگران برایم دشوار است. ۷. معاشرت با دیگران برایم دشوار است. ۹. احساس آرامش در حضور دیگران برایم دشوار است. ۱۱. برایم دشوار است که در موقع لزوم نسبت به عقیده ام محکم و استوار باشم.
۳/۱	۰/۷۰ ۰/۶۵ -۰/۶۴ -۰/۵۳	گشودگی ۱۰. گفتن مسائل شخصی به دیگران برایم دشوار است. ۱۷. برایم دشوار است که با دیگران راحت باشم و احساساتم را با آنها در میان بگذارم. ۲۴. با دیگران خیلی راحت هستم. ۲۹. مسائل شخصی‌ام را خیلی زیاد با دیگران در میان می‌گذارم.
۲/۲	۰/۴۲ ۰/۷۴ ۰/۶۸ ۰/۶۲	در نظر گرفتن دیگران ۱۸. برایم دشوار است زمانی که فردی مشکل دارد، به فکر آسایش و راحتی خودم باشم. ۲۵. تا حد زیادی خواسته‌های دیگران را بر خواست خودم، مقدم می‌شمارم. ۲۶. نسبت به دیگران خیلی بخشش و کرم دارم. ۳۲. رنج و ناراحتی دیگران خیلی مرا تحت تأثیر قرار می‌دهد.
۱/۸	۰/۸۰ ۰/۷۷ ۰/۸۲ ۰/۸۱	پرخاشگری ۲۰. زیاد با دیگران دعوا می‌کنم. ۲۱. به آسانی ناراحت و عصبانی می‌شوم. ۲۸. به آسانی از کوره در می‌روم. ۳۰. خیلی با دیگران جر و بحث می‌کنم.
ارزش ویژه	بار عاملی	گویه‌هایی که در هر عامل جای می‌گیرد
۱/۴	۰/۴۹ ۰/۶۲ ۰/۷۰ ۰/۶۲ ۰/۴۹ ۰/۵۰ ۰/۴۹	حمایت‌گری و مشارکت ۵. اینکه یک تعهد طولانی مدت با کسی داشته باشم، برایم دشوار است. ۸. ابراز احساسات و عواطف به دیگران برایم دشوار است. ۱۲. برایم دشوار است که نسبت به کسی احساس عشق داشته باشم. ۱۳. حمایت دیگران برای اینکه به اهدافشان برسند، برایم دشوار است. ۱۴. برایم دشوار است که از دل و جان برای مشکلات دیگران مایه بگذارم. ۱۵. برایم دشوار است که نیازهای شخص دیگری را بر نیازهای خودم مقدم بشمارم. ۱۶. پیروی از دستورات افرادی که بر من اقتدار دارند، برایم دشوار است.
۱/۲	۰/۶۳ ۰/۴۶ ۰/۶۵	وابستگی ۲۲. خیلی انتظار دارم که دیگران، مرا مورد تحسین قرار دهند. ۲۳. خیلی به دیگران وابسته هستم. ۲۷. خیلی نگران واکنش دیگران نسبت به خودم هستم.

جدول ۴) ضرایب همبستگی آلکسی تیمیا و مشکلات بین فردی

واپستگی	حمایت گری و مشارکت	پرخاشگری	در نظر گرفتن دیگران	گشودگی	صراحت و مردم آمیزی	مشکلات بین فردی (نمره کل)	آلکسی تیمیا
۰/۳۳**	۰/۳۹**	۰/۳۵**	۰/۱۵**	۰/۱	۰/۴۱**	۰/۵۲**	

** P<۰/۰۱

بحث

روی آنها صورت گرفته است [۴]. در مطالعه دیگری که پرسشنامه مشکلات بین فردی توسط کلمنتال - جونز و همکاران (۱۹۹۶) به زبان ایتالیایی ترجمه شد نیز، توافق اندکی بین این نسخه با نتایج تحلیل عوامل هرویتز و همکاران و بارخام و همکاران به دست آمد [۴]. ویژگی‌های روان‌سنجی نسخه ۶۴ سؤالی این مقیاس نیز که توسط پدرسون (۲۰۰۲) به زبان نروژی ترجمه شد، مطابق با نسخه اصلی به دست نیامد [۲۳]. در مطالعه بوش و همکاران (۲۰۱۲) نیز مدل ۸ عاملی فرم ۳۲ سؤالی مقیاس مشکلات بین فردی با داده‌ها برآزش ضعیفی داشت؛ در حالی که مدل ۵ عاملی با داده‌ها برآزش بهتری داشتند [۱۰]. به طور مثال در پژوهش کلت و همکاران [۷] تنها ۳ عامل از ۸ عامل همانند نسخه اصلی تکرار شدند و دو عامل مردم آمیزی و مشارکت نیز تحت عنوان یک عامل مطرح شدند. اما در عین حال بنا به اظهار بارخام و همکاران (۱۹۹۶)، ساورنین و همکاران (۱۹۹۵) و گود و همکاران (۲۰۰۰) بحث در مورد مناسب‌ترین ساختار عاملی مقیاس هنوز ادامه دارد [۱۲]. بنابراین به دست آوردن نتایجی که لزوماً با نتایج تحلیل عاملی بارخام و همکاران [۶] یکسان نباشد، با توجه به متفاوت بودن گروه‌های نمونه و زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی متفاوت دور از انتظار نمی‌باشد. بارخام و همکاران (۱۹۹۴) به یک ساختار ۶ عاملی در ارتباط با پرسشنامه مشکلات بین فردی-۳۲ سؤالی دست یافتند [۶]. وی پس از ارائه ساختار ۸ عاملی در سال ۱۹۹۶، این تفاوت را ناشی از مواردی همچون ویژگی‌های خاص گروه نمونه در سال ۱۹۹۴ (کوچک بودن گروه نمونه و درصد بیشتر حضور زنان در مطالعه) دانست [۶]؛ بنابراین نتایج پژوهش حاضر نیز که تنها در گروه زنان انجام گرفته است، با نتایج بارخام و همکاران (۱۹۹۴) همسو می‌باشد. البته عوامل به دست آمده متفاوت هستند. در مورد این یافته که دو عامل مردم آمیزی و جرأت‌ورزی

همان طور که در مقدمه ذکر شد، هدف تحقیق حاضر بررسی ویژگی‌های روان‌سنجی فرم ۳۲ سؤالی مقیاس مشکلات بین فردی برای استفاده در ایران می‌باشد. نتایج تحلیل عاملی مقیاس مورد نظر، وجود ۶ عامل از ۸ عامل را تأیید کرد. ۳ مورد از گویه‌های مرتبط با خرده مقیاس‌ها بار عاملی مناسب را به دست نیاوردند و یا روی چند عامل، بار عاملی مشابه داشتند. این گویه‌ها از مجموعه ۳۲ گویه کنار گذاشته شدند. بر اساس گفته نانالی^۱ (۱۹۷۸) میزان پایین ضرایب در این سؤالات ممکن است به علت عدم دقت در ترجمه و یا متفاوت بودن بافت و زمینه‌های فرهنگی و اجتماعی باشد [۲۲]. از آنجایی که دقت نظر لازم توسط متخصصین در ترجمه صورت گرفت، اما هنوز این امکان وجود دارد که گویه‌ها به درستی بیانگر عامل مربوط به خود نبوده باشند. همچنین ممکن است به دلیل تفاوت فرهنگی و در نتیجه برداشت متفاوت افراد از بعضی مواد، این موارد گویای مشکل بین فردی مطرح شده توسط عامل اصلی نبوده و همبستگی لازم با آن عامل را به دست نیاورند. در این پژوهش عوامل مردم آمیزی و جرأت‌ورزی به عنوان یک عامل و با عنوان صراحت و مردم آمیزی و عوامل حمایت‌گری و مشارکت نیز به عنوان یک عامل و تحت عنوان حمایت‌گری و مشارکت مطرح شدند. سایر عوامل مانند نسخه اصلی تکرار شدند. همان طور که در مقدمه ذکر شد، بحث در مورد مناسب‌ترین ساختار عاملی مقیاس هنوز ادامه دارد [۱۲]. از سوی دیگر در تعدادی از مطالعات عامل‌های به دست آمده مطابق با نسخه‌های اصلی مقیاس نبوده‌اند [۷، ۱۰، ۱۲]. برای مثال ساورنین و همکاران (۱۹۹۵) در تکرار ساختار عاملی هرویتز (۱۹۸۸) و بارخام (۱۹۹۶) با شکست روبرو شدند [۴]. آنها ساختار عاملی به دست آمده را متأثر از جمعیت ویژه‌ای می‌دانند که مطالعه

1- Nunnally

در قالبی جدید تلفیق شدند، می‌توان به این نکته اشاره نمود که با توجه به ماهیت مقیاس مورد نظر که به حوزه روابط بین فردی می‌پردازد، دور از انتظار نیست که جرأت‌ورزی نیز در حیطه صراحت، ابراز خواسته‌ها، بیان احساسات و سایر مؤلفه‌هایی که به گونه‌ای در روابط اجتماعی و تعامل‌های عاطفی نقش دارند، تجلی یابد. در این خصوص می‌توان هر دو این صفات را به خصوص اگر جرأت‌ورزی در گستره روابط اجتماعی مد نظر باشد، ذیل عامل برون‌گرایی^۱ ردیابی نمود. همگرایی دو عامل مورد اشاره وقتی بیشتر قابل تبیین است که جمعیت مورد واریسی نیز از میان جامعه زنان انتخاب شده باشند. طرح این فرض منطقی است که در جوامعی که غلبه روانی-اجتماعی با مردان است، تعاملات اجتماعی بیشتر در زنان، مستلزم برخورداری از ویژگی‌هایی همچون جرأت‌ورزی است. در واقع محتوای گویه‌هایی که ابراز وجود، صراحت و قاطعیت را می‌سنجند به گونه‌ای است که در راستای گویه‌های مطرح شده در عامل مردم‌آمیزی است که حاکی از عدم وجود کمرویی، خجالت، کناره‌گیری و انزوای اجتماعی است. عدم جسارت و جرأت‌ورزی در روابط اجتماعی، خود همراه با اضطراب اجتماعی و کناره‌گیری بیشتر از اجتماع است. بنابراین همراه شدن دو عامل صراحت و مردم‌آمیزی در یک عامل واحد، پدیده‌ای قابل انتظار است. برای آنکه بتوانیم نگرش جامع‌تری به این مسأله داشته باشیم به جا است که به پدیده تأثیر فرهنگ بر ارتباط بین فردی بپردازیم. یادگیری شیوه تعامل افراد با یکدیگر و ارتباطات آنها قطعاً ریشه در محیط و فرهنگ خاص آن کشور دارد. رفتارهای افراد و از جمله تعاملات بین فردی آنها تا حد زیادی توسط محیط خانوادگی و اجتماعی (واکنش دیگران) شکل می‌گیرد. در حقیقت اجتماع‌های انسانی متفاوت با ویژگی‌های فرهنگی متمایز، تأثیر بسزایی بر رفتار افراد و از جمله شیوه تعامل آنها دارد. بنابراین تأثیر فرهنگ ایرانی بر یافته‌های به دست آمده قابل اغماض نمی‌باشد. از این رو خروج ۶ عامل در پژوهش حاضر نسبت به ۸ عامل در پرسشنامه IIP در فرهنگ اصلی را می‌توان تا حدی به ویژگی‌های خاص فرهنگ ایرانی نسبت داد. همچنین با توجه به حضور دانشجویان دختر در این پژوهش، شاید بتوان گفت در

فرهنگ مرد سالاری ایران عامل صراحت و جرأت‌مندی تحت لوای عامل مردم‌آمیزی خود را نشان می‌دهد. طوری که عدم ابراز وجود، اظهار توانمندی و جسارت همراه با کناره‌گیری هر چه بیشتر زنان از اجتماع و مردم‌آمیزی کمتر می‌شود و نیز برعکس. در بررسی ما دو عامل حمایت‌گری و مشارکت نیز در یک عامل خلاصه شدند. در تبیین این یافته نیز توسل به نظریه‌های صفات سودمند است. در این میان توجه به صفت توافق‌جویی (A)^۲ از مجموعه پنج عامل بزرگ شخصیت [۲۴] و اشاره به این مضمون که در مجموعه این صفات، عامل A بیشترین ارتباط را با ماهیت روابط بین فردی دارد [۲۵]، همسویی حمایت‌گری و مشارکت و توجه به دیگران را یافته‌ای منطقی و قابل انتظار می‌سازد. از عوامل قابل ردیابی در عامل A، نوع دوستی و کمک به دیگران در برآورده ساختن خواسته‌های شان می‌باشد که همسو با دو عامل مشارکت و حمایت‌گری است [۲۶]. این یافته در پژوهش‌های دیگر [۲۷] نیز قابل ردیابی است که صفاتی همچون اتخاذ رویکردی مشارکت‌آمیز، فعال و حمایت‌گر در مقابل رقابت‌جویی و مقابله در یک مجموعه و در قالب عامل A قابل تحقق است. از این جهت در مورد یافته‌های بررسی حاضر نیز با اتکا به سازه A می‌توان نوع دوستی، مشارکت، اعتماد و همدلی را در یک مجموعه قرار داد. همچنین حمایت‌گری خود به خود مستلزم مشارکت با دیگران است. در فرهنگ ما نیز حمایت کردن چیزی جدا از در آمیختن با دیگری نیست. بین نمره کلی مشکلات بین فردی و آلکسی‌تیمیا همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد. همچنین همبستگی بین سازه آلکسی‌تیمیا با عوامل صراحت و مردم‌آمیزی، در نظر گرفتن دیگران، پرخاشگری، حمایت‌گری و مشارکت و وابستگی، مثبت و معنادار می‌باشد. از سوی دیگر، رابطه بین آلکسی‌تیمیا و عامل گشودگی معنادار به دست نیامده است. همبستگی مثبت و معنادار بین سازه آلکسی‌تیمیا و مشکلات بین فردی حاکی از روایی همگرایی پرسشنامه مشکلات بین فردی می‌باشد. از آنجایی که رابطه بین عامل گشودگی و نمره مشکلات بین فردی نیز در مقایسه با همبستگی سایر عوامل با نمره کل مشکلات بین فردی بسیار پایین است، به همین دلیل این عامل نمی‌تواند ملاک

1- Extroversion

2- Agreeableness.

- London: American psychiatric publishing, Inc; 2004.
- 3- Horrocks R. Freud Revisited. USA: Mc Millan; 2010.
- 4- Hughes J, Barkham M. Scoping the Inventory of Interpersonal Problems, its derivatives and short forms: 1988–2004. *Clin Psychol Psychother.* 2005; 12(6): 475-96.
- 5- Horowitz LM, Rosenberg SE, Baer BA, Ureño G, Villaseñor VS. Inventory of interpersonal problems: psychometric properties and clinical applications. *J consult clin psychol.* 1988; 56(6): 885.
- 6- Barkham M, Hardy GE, Startup M. The IIP- 32: A short version of the Inventory of Interpersonal Problems. *Br J Clin Psychol.* 1996; 35(1): 21-35.
- 7- Kellett S, Beail N, Newman DW. Measuring interpersonal problems in people with mental retardation. *J Inf.* 2005; 110(2).
- 8- Wongpakaran T, Wongpakaran N, Sirithethawe U, Pratoomsri W, Burapakajornpong N, Rangseekajee P, et al. Interpersonal problems among psychiatric outpatients and non-clinical samples. *Singap med j.* 2012; 53(7): 481.
- 9- Salazar J, Marti V, Soriano S, Beltran M, Adam A. Validity of the Spanish version of the inventory of interpersonal problems and its use for screening personality disorders in clinical practice. *J personal disord.* 2010; 24(4): 499-515.
- 10- Bush AL, Patebushl AB, Allen JG, Teal C, Latini DM, Ellis TE, et al. Factor Structure and Convergent Validity of the Inventory of Interpersonal Problems in an Inpatient Setting. *J Psychiatr Pract.* 2012; 18(3): 14.
- 11- Besharat MA. Reliability and Validity of the Interpersonal Problems Inventory (IIP -127). *Sci Res J Shahed Univ.* 2008; 15(28). [Persian].
- 12- Besharat MA, Mohammad Mehr R, Pourbohloul S, Azizi L. Psychometric properties of a short form of the Inventory of Interpersonal Problems. *J Nurs and Midwifery, Shahid Beheshti Univ med sci.* 2012; 76(22): 10-19. [Persian].
- 13- Meganck R, Vaheule S, Inslegers R, Desmet M. Alexithymia and interpersonal problems: A study of natural language use. *Personal Individ Differ.* 2009; 47: 990-995.
- 14- Humphrey TP, Wood LM, Parke JDA. Alexithymia and satisfaction in intimate relationships. *Personal Individ Differ.* 2009; 46: 43-47.
- 15- Besharat MA. Reliability and factorial validity of a Farsi version of the 20-item Toronto Alexithymia Scale with a sample of Iranian students. *Psychol Rep.* 2007; 101(1): 209-20.
- 16- Vanheule S, Meganck R, Desmet M. Alexithymia, social detachment and cognitive processing. *Psychiatr res.* 2011; 190(1): 49-51.

خوبی در تأیید روایی همگرا باشد. در حقیقت آنچه مهم است رابطه بین سازه آلکسی تیمیا و نمره کلی مشکلات بین فردی است. چرا که هدف کل مقیاس سنجش دامنه‌ای از مشکلات بین فردی، و نه لزوماً سنجش گشودگی است. از سوی دیگر، نتایج این پژوهش به معتبر بودن این مقیاس در حد مطلوب اشاره دارد. این یافته مطابق با یافته‌های پیشین است که اعتبار این مقیاس را جهت سنجش مشکلات بین فردی مناسب می‌دانند [۴، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰].

به طور کلی یکی از دلایل به دست آمدن ساختار عاملی متفاوت با ساختار اصلی، متفاوت بودن ویژگی‌های گروه نمونه پژوهش حاضر با ویژگی‌های گروه نمونه شرکت کننده در پژوهش بارخام و همکاران (۱۹۹۶) می‌باشد. همان طور که گفته شد، دلیل دیگر برای به دست آوردن نتایج متفاوت این است که روابط بین انسان‌ها و مؤلفه‌های آن از نوعی تأثیر عمیق فرهنگی برخوردار است. بنابراین بافت و زمینه فرهنگی متفاوت در ایران نسبت به فرهنگ اصلی سازنده آزمون می‌تواند چنین تفاوتی را رقم بزند. در نهایت می‌توان گفت یافته‌های به دست آمده با در نظر گرفتن ساختارهای فرهنگی تعیین کننده در جامعه ایرانی به خصوص در میان زنان تا حد زیادی قابل انتظار می‌باشد. همچنین با توجه به اعتبار بالای این مقیاس در جامعه مذکور، به عنوان ابزاری قابل اعتماد و کوتاه از نظر زمان اجرا پیشنهاد می‌شود. از محدودیت‌های پژوهش حاضر اجرای طرح مورد نظر تنها در گروه نمونه دختران، انجام طرح مذکور در میان جمعیت دانشجویان و اجرای این پژوهش تنها در شهر شیراز است. از این رو پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی، تحلیل عوامل پرسشنامه مشکلات بین فردی در سایر گروه‌ها همچون جمعیت غیر دانشجویی، گروهی آمیخته از مردان و زنان، سایر مناطق ایران و در گروه‌هایی با تشخیص‌های روان‌پزشکی انجام شود تا بتواند به عنوان مبنایی معتبر به منظور استفاده در ایران مد نظر قرار گیرد؛ از سوی دیگر در راستای به دست آوردن نتایج قابل اعتمادتر، جمع‌آوری اطلاعات از گروه نمونه‌ای با حجم بالاتر توصیه می‌شود.

منابع

- 1- Simanowitz V, Pearce P. Personality and development. UK: Mc Grow- Hill; 2003.
- 2- Dewan MJ, Steenbarger BN, Greenberg RP. The art and science of the brief psychotherapies.

- 17- Nicolo G, Semerari A, Iysaker PH, Diamaggo G, Conti L, Dangerio S, Procacci M, Poplolo R, Carcione A. Alexithymia in personality disorder: correlations with symptoms and interpersonal functioning. *Psychiatr res.* 2011; 190(1): 37-42.
- 18- Zarei J, Besharat MA. Alexithymia and interpersonal problems. *Proced soc behav sci.* 2010; 5: 619-622.
- 19- Grynberg D, Luminet O, Corneille O, Grezes J, Berthoz S. Alexithymia in interpersonal domain: A general deficit of empathy. *Personal Individ Differ.* 2010; 49: 845-850.
- 20- Dekeyser M, Raes F, Leijssen M, Leysen S, Dewulf D. Mindfulness skills and interpersonal behavior. *Personal Individ Differ.* 2008; 44: 1235-1245.
- 21- Krejcie RV, Morgan DW. Determining Sample Size for Research Activities. *Educ Psychol Meas.* 1970.
- 22- Kadivar P, Farzad VA, Kavousian J, Nikdel F. Validation of Pekrun Achievement Emotions Questionnaire. *Q J Educ Innov.* 2009; 32: 7-38. [Persian].
- 23- Pedersen GA. Revised Norwegian version of the Inventory of Interpersonal Problems (IIP-C). *Tidsskr Nor Psykol.* 2002; 39(1): 25-34.
- 24- McCrae RR. The Five-Factor Model of personality traits: consensus and controversy. In P. L. Corr and G. Matthews (eds.), *The Cambridge handbook of personality psychology.* Cambridge: Cambridge University Press; 2009.
- 25- Graziano WG, Jensen-Campbell LA, Hair EC. Perceiving interpersonal conflict and reacting to it: the case for agreeableness. *J Personal Soc Psychol.* 1996; 70: 820-835.
- 26- McCrae RR, Costa PT. *Personality in adulthood: A Five-Factor theory perspective.* New York: The Guilford Press; 2003.
- 27- Moskowitz DS. Unfolding interpersonal behavior. *J Personal.* 2005; 73: 1607-1632.

Validity and Reliability of the Inventory of Interpersonal Problems (IIP-32)

Fath, N. Ph.D. Student., Azadfallah, P. *Ph.D., Rasoolzadeh-Tabatabaee, K. Ph.D., Rahimi, Ch. Ph.D.

Abstract

Introduction: Interpersonal problems are difficulties that people experience in relation to others. Whatever we experience more problems in the area of interpersonal relations, the chance for better life will be lost. In this regard, the inventory of interpersonal problems (IIP-32) is designed to assess these Problems.

Method: The aim of this study was to investigate the validity and reliability of IIP-32. This scale designed to assess interpersonal problems in adult people. The main problems contain: sociability, assertiveness, aggression, supportiveness, involvement, caring, openness and dependency. Samples consist of 384 female students of Shiraz University that were selected by available sampling method. After completing this scale by the sample group, exploratory factor analysis of the IIP was used for construct validity.

Results: The results of this analysis led to extraction of 6 factors: Assertiveness and Sociability, Openness, Caring, Aggression, Supportiveness and Involvement and Dependency. The significant positive relationship between interpersonal problems and alexithymia indicated good convergent validity. Cronbach's alpha (0/82) and half-split coefficients (0/82) showed that the reliability of this scale is suitable.

Conclusion: Since the effective factors on interpersonal relationship are derived from culture and environment, the results are congruent with cultural structure and personal characteristics in this culture especially in Iranian women.

Keywords: Assertiveness and Sociability, Openness, Caring, Aggression, Supportiveness and Involvement, Dependency

---

*Correspondence E-mail:
azadfallahparviz@gmail.com